

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Sundheds- og Ældreudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 24. maj 2016
Kontor: Straffuldbyrddelseskontoret
Sagsbeh: Mia Schumacher
Sagsnr.: 2016-0032/37-0013
Dok.: 1950303

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 551 (Alm. del), som Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har stillet til justitsministeren den 29. april 2016. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Yildiz Akdogan (S).

Søren Pind

/

Ane Røddik Christensen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 551 (Alm. del) fra Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg:

”Ministeren bedes oplyse, hvordan udviklingen af antallet af behandlingsdomme har været siden 2001, og herunder vurdere, hvad baggrunden er for denne udvikling, og vil ministeren derudover oplyse, hvor mange behandlingsdømte personer, der henholdsvis er indlagt i psykiatrien, bor hjemme eller bor på et socialpædagogisk tilbud, og hvordan denne fordeling har udviklet sig årligt siden 2001?”

Svar:

1. Efter straffelovens § 68 kan en person, der på grund af bl.a. sindssygdom eller mental retardering frifindes for straf efter § 16, i stedet idømmes foranstaltninger, der findes formålstjenlige for at forebygge yderligere lovovertrædelser. Såfremt mindre indgribende foranstaltninger som tilsyn, bestemmelser vedrørende opholdssted eller arbejde, afvænningsbehandling, psykiatrisk behandling mv. ikke findes tilstrækkelige, kan det bestemmes, at den pågældende skal anbringes i hospital for sindslidende, i institution for personer med vidtgående psykiske handicap eller under tilsyn med mulighed for administrativ anbringelse eller i egnet hjem eller institution til særlig pleje eller forsorg.

Justitsministeriet har forstået spørgsmålet således, at der ønskes en besvarelse af spørgsmålet i henhold til foranstaltningsdomme og foranstaltningsdømte personer.

2. Udviklingen i antallet af foranstaltningsdomme siden 2001 fremgår af nedenstående tabel:

	Domsår (for endelige dom)														I alt
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Tilsyn/ambulant behandling uden mulighed for indlæg./anbr.	26	20	24	40	45	47	24	22	24	31	44	36	41	22	446
Tilsyn/ambulant behandling med mulighed for indlæg./anbr.	146	156	197	224	265	305	244	255	322	375	432	450	438	453	4262
Behandling med mulighed for indlæggelse	175	257	274	291	341	361	278	362	261	400	388	347	339	367	4441
Anbringelse i hospital/institution	10	18	26	20	24	30	35	30	47	40	56	43	37	50	466
Institution m. mulighed for midtl. anbr. i sikret afd	1	7	3	2	5	4	3	7	7	5	1	7	9	5	66
Anbringelse i sikret afdeling/institution	4	2	4	2	5	2	6	4	3	6	3	2	4	4	51
Andet	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	362	460	528	579	685	749	591	680	664	857	924	885	868	901	9733

3. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af, hvad baggrunden for udviklingen i antallet af foranstaltningsdomme er, indhentet en udtalelse fra sundheds- og ældreministeren, der har oplyst følgende:

”Jeg skal indledningsvist oplyse, at en retspsykiatrisk patient med en psykiatrisk foranstaltningsdom er en person med psykiske lidelser, der på baggrund af den kriminalitet, den pågældende har begået er dømt til behandling eller anbringelse på psykiatrisk afdeling. Der findes grundlæggende tre typer af psykiatriske foranstaltningsdomme: 1) dom til ambulant behandling, 2) dom til indlæggelse og 3) dom til anbringelse på en sikret institution. Formålet med en foranstaltningsdom er gennem behandling at forebygge, at personen på grund af sin psykiske lidelse begår ny kriminalitet.

For så vidt angår spørgsmålet om, baggrunden for udviklingen i antallet af foranstaltningsdomme blev der i januar 2015 nedsat en ekspertgruppe, som netop skulle søge at kortlægge årsagerne til stigningen i antallet af retspsykiatriske patienter. Arbejdet mandede ud i rapporten ”Kortlægning af retspsykiatrien: Mulige årsager til udviklingen i antallet af retspsykiatriske patienter samt viden om indsatser for denne gruppe”. Rapporten blev offentliggjort i december 2015.

Konklusionen på rapporten er, at der ikke er enkelte klare årsager til stigningen. Derimod fremgår det af rapporten, at der er tale om flere forskellige faktorer, som hver især kan medvirke til at forklare stigningen.

Stigningen i antallet af foranstaltningsdomme kan primært forklares med en stigning i antallet af foranstaltningsdomme for mindre personfarlige hændelser, hvilket primært vil sige simpel vold eller vold og trusler mod offentligt ansatte.

En anden forklaring kan ifølge ekspertgruppen være, at øget brug af mentalundersøgelser fører til flere foranstaltningsdomme frem for straf og dermed en stigning i antallet af retspsykiatriske patienter.

En tredje forklaring kan være, at der i 2000 blev indført fastsættelse af længstetid for foranstaltningsdomme, der angår mindre personfarlig kriminalitet. Ekspertgruppen vurderer, at det før indførelsen af længstetid i højere grad var praksis at give tiltalefrafald, hvis en retspsykiatrisk patient begik kriminalitet, mens den pågældende var underkastet en foranstaltning.

For så vidt angår anden del af spørgsmålet om hvor mange behandlingsdømte personer, der er indlagt i psykiatrien, vedlægges til udvalgets orientering tal fra Landspatientregistret. Sundheds- og Ældreministeriet ligger ikke inde med tal over, hvor mange behandlingsdømte, der bor hjemme eller på et socialpædagogisk tilbud.”

4. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet endvidere indhentet en udtalelse fra Social- og Indenrigsministeriet, der har oplyst følgende:

”Til brug for besvarelsen er der for hvert år i perioden 2001-2014 set på personer, som har modtaget en foranstaltningsdom i løbet af de fem foregående år.

Blandt disse personer skønnes det, at ca. 22 pct. har været indlagt i psykiatrien i 2014, ca. 10 pct. har haft ophold på et botilbud, og ca. 5 pct. både har været indlagt i psykiatrien og haft ophold på et botilbud i løbet af 2014, jf. tabel 1.

Tabel 1

Personer med en foranstaltningsdom inden for de 5 foregående år, der har været indlagt i psykiatrien og haft ophold på botilbud efter serviceloven mv., 2001-2014

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	----- Andel, pct. -----													
Kun indlagt i psykiatrien	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22,3
Kun ophold på botilbud	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10,1
Indlæggelse og ophold	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,4
Uden indlæggelse/ophold	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	62,2
Indlagt i psykiatrien ¹⁾	40,0	38,8	38,5	39,5	38,2	38,1	37,1	37,4	37,1	36,4	37,6	37,7	33,6	31,6

Anm.: Opgørelsen omfatter personer på 18 år eller derover i året. Foranstaltningsdomme er opgjort på baggrund af Danmarks Statistiks Kriminalstatistik. Personer indlagt i psykiatrien omfatter personer, der i løbet af året er re-gistreret med mindst én indlæggelse. Botilbud omfatter midlertidigt ophold efter servicelovens § 107 og længe-revarende ophold efter servicelovens §§ 108 og 192 samt § 105 i lov om almene boliger samt lov om fripleje-boliger. Hertil kommer socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85, der gives i forbindelse med et botil-bud. Tal for 2014 er opgjort på baggrund af De Kommunale Serviceindikatorer, hvor der på nuværende tids-punkt indgår 32 kommuner. De viste andele er beregnet på baggrund af oplysninger om personer i disse kommuner.

Note: 1 Opgørelsen kan foretages for alle år. Da opgørelsen er baseret på data for alle kommuner afviger tallet for 2014 fra summen af "Kun indlagt i psykiatrien" og "Indlæggelse og ophold" i de ovenstående rækker (som baserer sig på oplysninger fra 32 kommuner).

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata.

Skønnet er baseret på De Kommunale Serviceindikatorer, hvor der på nuværende tidspunkt er indberetninger fra 32 kommuner dækkende perioden 4. kvartal 2013 til 3. kvartal 2015. Således er 2014 det første, fulde kalenderår, hvor der foreligger oplysninger om personer, der har modtaget botilbud efter serviceloven mv.

For de resterende ca. 62 pct. af gruppen, der hverken har været indlagt på en psykiatrisk afdeling eller har modtaget et botilbud efter serviceloven mv., kan det som udgangspunkt lægges til grund, at de har boet hjemme i hele det pågældende år. Nogle personer i gruppen kan dog have været berørt af hjemløshed, herunder gjort brug af forsorgshjem og herberger (efter servicelovens §§ 110), i løbet af året.

For perioden 2001-2013 er det kun muligt at opgøre andelen, der har været indlagt i psykiatrien. Det er i størrelsesordenen 30-40 pct. af personerne i gruppen, der er indlagt i psykiatrien på et tidspunkt i løbet af det pågældende år, som det fremgår af tabellen."